

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	1So/154/2014
Identifikačné číslo spisu:	3014200078
Dátum vydania rozhodnutia:	29.09.2015
Meno a priezvisko:	JUDr. Igor Belko
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2015:3014200078.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu JUDr. Igora Belka a z členov JUDr. Eleny Berthotyovej, PhD. a Ing. JUDr. Miroslava Gavalca, PhD., v právnej veci navrhovateľa: G. W., bytom S. XX/XX, B., zastúpený Fridrich Paľko, s.r.o., so sídlom Grösslingova 4, Bratislava, proti odporkyni: Sociálna poisťovňa - ústredie, Ul. 29. augusta č. 8, Bratislava, o úrazovú rentu, na návrh navrhovateľa o preskúmanie rozhodnutia odporkyne č. XXXXX-X/XXXX-BA zo dňa 18.10.2013, o odvolaní navrhovateľa proti rozsudku Krajského súdu v Trenčíne č. k. 12Sd/25/2014-30 zo dňa 4. septembra 2014, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Trenčíne č. k. 12Sd/25/2014-30 zo dňa 4. septembra 2014 z r u š u j e a v e c m u v r a c i a na ďalšie konanie.

Odôvodnenie

Krajský súd v Trenčíne napadnutým rozsudkom uvedeným vo výroku tohto rozhodnutia potvrdil rozhodnutie odporkyne č. XXXXX-X/XXXX-BA zo dňa 18.10.2013, ktorým odporkyňa rozhodla, že navrhovateľ, ktorý utrpel poškodenie zdravia v dôsledku choroby z povolania zistenej dňa 9.3.2013, má podľa § 88 a § 89 zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov (ďalej len zákon) a po zvýšení sumy úrazovej renty v súlade s opatrením Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky č. 329/2012 Z. z. nárok na úrazovú rentu od 9.3.2013 do 31.3.2013 v sume 250,10 eur a od 1.4.2013 v sume 337,00 eur.

Krajský súd vo svojom odôvodnení uviedol, že v súdnom konaní sa posudzovaním schopnosti navrhovateľa pracovať zaoberal príslušný posudkový lekár v súlade s § 153 ods. 5 zákona. Obaja posudkoví lekári posúdili, či navrhovateľ je poškodený na účely § 88 ods. 1 zákona a aký má percentuálny pokles pracovnej schopnosti a dospeli k rovnakému záveru, že navrhovateľ je poškodený na účely § 88 ods. 1 zákona, lebo v dôsledku choroby z povolania má viac ako 40 % - ný pokles schopnosti, mieru poklesu pracovnej schopnosti určili na 70 %, s dátumom vzniku 9.3.2013. Choroba z povolania bola zistená 9.3.2013, na základe hlásenia choroby z povolania zo dňa 9.5.2013. Krajský súd zhodnotil uvedené skutočnosti, ako aj citované zákonné ustanovenia a dospel k záveru, že napadnuté

rozhodnutie odporkyne je vecne správne a zákonné. Vychádzal z posudkov posudkových lekárov, nakoľko títo dostatočne a presvedčivo odôvodnili, prečo je navrhovateľ poškodený na účely § 88 ods. 1 zákona s mierou poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť 70 % s dátumom vzniku 9.3.2013.

Proti rozsudku podal navrhovateľ včas odvolanie z dôvodu, že súd prvého stupňa neúplne zistil skutkový stav veci, pretože nevykonával navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností (§ 205 ods. 2 písm. c) OSP), súd prvého stupňa dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam (§ 205 ods. 2 písm. d) OSP), rozhodnutie súdu prvého stupňa vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci (§ 205 ods. 2 písm. f) OSP).

Podľa názoru navrhovateľa sa prvostupňový súd pri zhodnotení vykonaného dokazovania obmedzil na strohé konštatovanie správnosti a zákonnosti rozhodnutia správneho orgánu bez uvedenia konkrétnych skutkových zistení odôvodňujúcich daný záver, odkazujúc výlučne na posudky posudkových lekárov správneho orgánu, a to zakladá odvolací dôvod podľa písm. d). Prvostupňový súd ďalej neuvádza, akými právnymi úvahami sa viedol pri rozhodovaní, pričom sa nezaoberal jednotlivými dôvodmi podania opravného prostriedku, ktoré majú podstatný význam pre rozhodnutie vo veci samej, čo zakladá odvolací dôvod podľa písm. f). Prvostupňový súd na strane 6 rozsudku uviedol, že pri rozhodovaní vychádzal z posudku posudkového lekára Sociálnej poisťovne, pobočky Prievidza zo dňa 10.1.2014 a z posudku zo dňa 5.2.2014, ktoré neboli podkladom pre vydanie rozhodnutia správnym orgánom, čo zakladá odvolací dôvod podľa písm. d) a nevychádzal z lekárskej správy zo dňa 16.8.2013, čo zakladá odvolací dôvod podľa písm. c).

Navrhovateľ sa ďalej vo svojom odvolaní vyjadril ku konaniu pred správnym orgánom a k jeho rozhodnutiu. Uviedol, že z rozhodnutia správneho orgánu nie je možné zistiť, akými úvahami bol správny orgán vedený pri stanovovaní miery poklesu pracovnej schopnosti. Rozhodnutie sa odvoláva na lekársku správu, v ktorej taktiež nie je uvedené, akým spôsobom bola stanovená miera poklesu pracovnej schopnosti vo výške 70 %. Miera poklesu pracovnej činnosti sa posudzuje vo vzťahu k práci, z ktorej choroba z povolania vznikla. Podľa lekárskej správy zo 16.8.2012 nemôže navrhovateľ pracovať na pôvodnom pracovisku, preto je nevyhnutné na stanovenie miery poklesu konštatovať, že navrhovateľ stratil úplne pracovný potenciál vo vzťahu k práci z ktorej mu vznikla choroba z povolania. Nie je jednoznačné, vo vzťahu ku ktorej práci navrhovateľa bola miera poklesu pracovnej schopnosti posudkovým lekárom správneho orgánu určovaná. Taktiež poukazoval na nedostatočne zistený skutočný stav veci. Choroba z povolania bola navrhovateľovi priznaná s dátumom prvého zistenia 9.3.2013, pritom syndróm karpálneho kanála bol navrhovateľovi zistený už v roku 2009 a ohrozenie chorobou z povolania bolo u navrhovateľa hlásené už 30.1.2009 s dátumom prvého zistenia 26.4.2007 a bolo dôvodom jeho preradenia na inú prácu. Nesprávnosť dátumu prvého zistenia choroby z povolania potvrdzuje aj skutočnosť, že pracovný pomer bol s navrhovateľom skončený 31.1.2011.

Na základe uvedeného navrhovateľ žiadal, aby Najvyšší súd SR rozsudok krajského súdu zmenil tak, že rozhodnutie odporkyne zrušuje a vec vracia na ďalšie konanie. Zároveň si uplatnil a vyčíslil trovy konania.

Odporkyňa v úvode svojho vyjadrenia k odvolaniu navrhovateľa opísala priebeh správneho konania, ako aj konania na krajskom súde. K námietke ohľadom nesprávne stanovenej miery poklesu pracovnej schopnosti navrhovateľa uviedla, že v zmysle § 88 ods. 1 zákona má poškodený nárok na úrazovú rentu, ak v dôsledku pracovného úrazu alebo choroby z povolania má viac ako 40-percentný pokles schopnosti vykonávať doterajšiu činnosť zamestnanca. Percentuálnu mieru poklesu pracovnej schopnosti pri jednotlivých poškodeniach zdravia v dôsledku priznanej choroby z povolania neurčuje žiaden zákon, ani iná právna norma. Postupy posudkových lekárov sú upravené výlučne internými predpismi Sociálnej poisťovne a je na odbornom uvážení konajúceho posudkového lekára, akú konkrétnu

mieru poklesu pracovnej schopnosti určí v rámci zákonom stanoveného rozmedzia 41 % až 100 %. Posudkový lekár sociálneho poistenia pri posudzovaní zdravotného stavu poškodeného na účely úrazovej renty vychádza najmä z náplne práce poškodeného v rámci jeho pracovného zaradenia. Neskúma, či zamestnávateľ môže alebo nemôže realizovať aj čiastočnú pracovnú náplň, t. j. ďalej zamestnávať poškodeného aj napriek skutočnosti, že je na vykonanie niektorých pracovných činností vzhľadom na následky choroby z povolania zdravotne nespôsobilý. Ak teda na priame následky priznanej choroby z povolania je pôvodné miesto výkonu práce pre osobu poškodeného nevhodné, nemá to za následok automatické stanovenie 100 %-nej miery poklesu pracovnej schopnosti tak, ako to tvrdí navrhovateľ. Navrhovateľ by aj naďalej mohol vykonávať podzemné banské činnosti, pri ktorých možno vylúčiť riziko vibrácií a jednostranného zaťažovania končatín. Ide o činnosti, ktoré aj po preradení vykonával. Pracovný pomer s ním nebol ukončený z dôvodu straty zdravotnej spôsobilosti, ale pre nadbytočnosť.

K námietke navrhovateľa ohľadom nesprávne stanoveného dátumu prvého zistenia choroby z povolania odporkyňa uviedla, že posudkový lekár ústredia nie je kompetentný vyjadrovať sa k dátumu prvého zistenia choroby z povolania. Záväzné sú údaje uvedené na tlačive „Hlásenie choroby z povolania alebo ohrozenia chorobou z povolania“, vystavenom v súlade s vyhláškou MZSR č. 504/2006 Z. z. o spôsobe hlásenia, registrácie a evidencie choroby z povolania a ohrozenia chorobou z povolania. V zmysle tejto vyhlášky chorobu z povolania a ohrozenie chorobou z povolania písomne oznamuje na tlačive ambulancia klinického pracovného lekárstva a klinickej toxikológie, oddelenie klinického pracovného lekárstva a klinickej toxikológie alebo klinika pracovného lekárstva a klinickej toxikológie v Bratislave, Martine alebo v Košiciach, ktorá chorobu z povolania alebo ohrozenie chorobou z povolania poškodenému priznala. Odporkyňa poukázala aj na rozhodovaciu prax Najvyššieho súdu SR v tomto smere. Navrhovateľ bol za účelom posúdenia profesionality ochorenia hospitalizovaný na KPLaT niekoľkokrát. Definitívny medicínsky záver s odporúčaním posúdenia zdravotného stavu posudkovým lekárom Sociálnej poisťovne na účely úrazových dávok sa prijal až po hospitalizácii 5. - 9. marca 2013 a následnom doplnení prepúšťacej správy z tejto hospitalizácie o výsledok EMG vyšetrenia navrhovateľa z 16.1.2013. V prepúšťacej správe sa konštatovalo, že pri poslednej kontrolnej hospitalizácii navrhovateľa na KPLaT v marci 2011 nebolo možné potvrdiť profesionalitu ochorenia v odškodniteľnom stupni.

Odporkyňa má na základe uvedeného za to, že napadnuté rozhodnutie vychádza zo spoľahlivo zisteného skutočného stavu veci a je výsledkom odborného medicínskeho posúdenia zdravotného stavu navrhovateľa, ktoré bolo vykonané na podklade listinných dôkazov predložených do konania, a preto navrhovala, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok krajského súdu potvrdil a navrhovateľovi nepriznal náhradu trov konania.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací (§ 246c OSP v spojení s ustanovením § 10 ods. 2 OSP) preskúmal odvolaním napadnutý rozsudok krajského súdu a konanie mu predchádzajúce (§ 246c ods. 1 veta prvá OSP v spojení s § 212 a nasl. OSP), vec prejednal bez nariadenia pojednávania (§ 250ja ods. 2 veta prvá OSP) a zistil, že námietky navrhovateľa sú dôvodné, a preto rozhodol podľa § 221 ods. 1 písm. f) OSP tak, že napadnutý rozsudok krajského súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie. V senáte rozhodol pomerom hlasov 3:0 (§ 3 ods. 9 zák. č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení účinnom od 01. mája 2011).

Úlohou krajského súdu v danej veci bolo preskúmať rozhodnutie navrhovateľa v rozsahu dôvodov uvedených v opravnom prostriedku. Konanie v správnom súdnictve je totiž ovládané dispozičnou zásadou, znamenajúcou, že súd preskúmava napadnuté rozhodnutie len v medziach a v rozsahu určenom v žalobe. Z opravného prostriedku musí byť zrejmé, v ktorých častiach a z akej stránky má súd napadnuté rozhodnutie skúmať, a to aj s poukazom na konkrétne skutočnosti, z ktorých vyvodzuje tvrdenie o porušení zákona (procesného, resp. hmotného).

V opravnom prostriedku proti rozhodnutiu správneho orgánu navrhovateľ namietal stanovenú mieru poklesu pracovnej schopnosti, nakoľko nie je možné zistiť akými úvahami bol správny orgán vedený pri jej stanovení a miera poklesu pracovnej činnosti sa posudzuje vo vzťahu k práci, z ktorej choroba z povolania vznikla, nakoľko navrhovateľ stratil úplne pracovný potenciál. Zároveň poukázal na nedostatočne zistený stav vecí, pokiaľ ide o deň priznania choroby z povolania. Krajský súd len skonštatoval, že mieru poklesu posudzujú posudkoví lekári a k ostatným námietkam sa vôbec nevyjadril.

Podľa § 157 ods. 2 OSP v odôvodnení rozsudku súd uvedie, čoho sa navrhovateľ (žalobca) domáhal a z akých dôvodov, ako sa vo veci vyjadril odporca (žalovaný), prípadne iný účastník konania, stručne, jasne a výstižne vysvetlí, ktoré skutočnosti považuje za preukázané a ktoré nie, z ktorých dôkazov vychádzal a akými úvahami sa pri hodnotení dôkazov riadil, prečo nevykonal ďalšie navrhnuté dôkazy a ako vec právne posúdil. Súd dbá na to, aby odôvodnenie rozsudku bolo presvedčivé.

V zmysle citovaného § 157 OSP musí odvolací súd konštatovať, že rozsudok krajského súdu nereagoval na podstatné námietky navrhovateľa, a že z jeho odôvodnenia nebolo zrejmé, ako dospel k záveru o zákonnosti napadnutého rozhodnutia žalovaného bez zohľadnenia predmetných námietok, na základe čoho senát odvolacieho súdu vyhodnotil rozsudok krajského súdu ako nepresvedčivý a nepreskúmateľný. Krajský súd bol viazaný rozsahom a dôvodmi opravného prostriedku a pri dodržaní tejto zákonnej zásady sa mal dôvodmi zaoberať a zaujať k nim stanovisko, najmä z toho pohľadu, či sú uvedené námietky spôsobilé vyvolať pochybnosti o správnosti skutkových zistení a o bezchybnosti právneho posúdenia veci správnymi orgánmi vo vzťahu k namietanej nezákonnosti napadnutého rozhodnutia odporkyne.

V tejto súvislosti dáva senát najvyššieho súdu do pozornosti Uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky č. IV. ÚS 378/08-55 zo dňa 16.12.2008, v ktorom ústavný súd uviedol: „Jednou z neoddeliteľných súčastí princípu právnej istoty v demokratickom a právnom štáte je aj garancia, že ak sa osoba využívajúc svoje základné právo na súdnu ochranu obráti so svojím návrhom na nezávislý a nestranný súd, má právo na to, aby súd o jej návrhu rozhodol a svoj právny názor vyjadril vo forme zákonného rozhodnutia. Na túto skutočnosť pamätá aj generálna právna norma civilného procesu (Občianskeho súdneho poriadku) v ustanovení § 157 ods. 2, podľa ktorého v odôvodnení rozsudku súd uvedie, čoho sa navrhovateľ (žalobca) domáhal a z akých dôvodov, ako sa vo veci vyjadril odporca (žalovaný), prípadne iný účastník konania, stručne, jasne a výstižne vysvetlí, ktoré skutočnosti považuje za preukázané a ktoré nie, z ktorých dôkazov vychádzal a akými úvahami sa pri hodnotení dôkazov riadil, prečo nevykonal ďalšie navrhnuté dôkazy a ako vec právne posúdil. Súd dbá na to, aby odôvodnenie rozsudku bolo presvedčivé. Toto zákonné ustanovenie je potrebné z hľadiska práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, ktorého imanentnou súčasťou je aj právo na spravodlivé súdne konanie, vykladať a uplatňovať aj s ohľadom na príslušnú judikáciu Európskeho súdu pre ľudské práva [(ďalej len „ESLP“) pozri napr. rozsudok *Garcia Ruiz v. Španielsko* z 21. januára 1999, § 26] tak, že rozhodnutie súdu musí viesť presvedčivé a dostatočné dôvody, na základe ktorých je založené. Rozsah tejto povinnosti sa môže meniť podľa povahy rozhodnutia a musí sa posúdiť vo svetle okolností každej veci. Judikatura ESLP teda nevyžaduje, aby na každý argument strany bola daná odpoveď v odôvodnení rozhodnutia. Ak však ide o argument, ktorý je pre rozhodnutie rozhodujúci, vyžaduje sa špecifická odpoveď práve na tento argument (*Georiadis c. Grécko* z 29. mája 1997, *Higgins c. Francúzsko* z 19. februára 1998).

Z práva na spravodlivú súdnu ochranu vyplýva aj povinnosť súdu zaoberať sa účinne námietkami, argumentmi a návrhmi na vykonanie dôkazov strán s výhradou, že majú význam pre rozhodnutie (*Kraska c. Švajčiarsko* z 29. apríla 1993).

Vzhľadom na uvedené je potrebné, aby všeobecný súd pamätal na všetky náležitosti zákonného

rozhodnutia, tak ako ich predpokladá zákon, a tieto pri jeho tvorbe prakticky aj aplikoval. Výsledkom dodržania zákonných ustanovení by malo byť presvedčivé a preskúmateľné rozhodnutie.“

Na základe vyššie uvedeného dospel najvyšší súd k záveru, že v prejednávanom prípade sa krajský súd dostatočne a vyčerpávajúcím spôsobom nevysporiadal s námietkami, ktoré uplatnil navrhovateľ v oprávnom prostriedku, v odôvodnení napadnutého rozsudku na ne ani nereagoval, stotožnil sa bez ďalšieho iba s odôvodnením preskúmaného rozhodnutia správneho orgánu. Takýmto postupom súdu bola účastníkovi odňatá možnosť konať pred súdom.

Odňatím možnosti konať pred súdom sa rozumie postup súdu, ktorým znemožnil účastníkovi konania realizáciu tých procesných práv, ktoré mu Občiansky súdny poriadok dáva.

Procesným právom účastníka je i právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia. Povinnosť súdu riadne odôvodniť svoje rozhodnutie vyplývajúca z ust. § 157 ods. 2 OSP s použitím § 246c ods. 1 veta prvá OSP, totiž znamená právo účastníka na dostatočné a presvedčivé odôvodnenie rozhodnutia a jeho porušením sa účastníkovi odníma možnosť náležite a skutkovo aj právne argumentovať proti rozhodnutiu súdu, voči ktorému chce využiť možnosť oprávneho prostriedku. Nedostatok riadneho a vyčerpávajúceho odôvodnenia súdneho rozhodnutia je preto porušením práva na spravodlivé súdne konanie.

Súčasťou obsahu základného práva na spravodlivé konanie (obsiahnutého v základnom práve na súdnu ochranu) podľa článku 46 ods. 1 Ústavy a čl. 6 ods. 1 Dohovoru je aj právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky skutkovo a právne relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany.

Potreba riadneho odôvodnenia súdneho rozhodnutia, v ktorom súd preskúmava rozhodnutie správneho orgánu, vyplýva aj z judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva. Aj keď s ohľadom na túto judikatúru nie je potrebné zdôvodňovať každý argument účastníkov konania, súdne rozhodnutia musia byť odôvodnené a musia obsahovať odpovede súdu na všetky podstatné argumenty prednesené stranami, ktoré uviedli v konaní. Dôvody musia byť špecifikované s ohľadom na skutkové okolnosti prípadu a nie len odkazovať na právne závery správnych orgánov.

V prejednávanom prípade nie je z odôvodnenia napadnutého rozsudku súdu prvého stupňa zrejmé, akými úvahami sa súd riadil pri utváraní záveru o skutkovom stave, prečo nepovažoval za dôvodnú právnu argumentáciu navrhovateľa a prečo považuje námietky navrhovateľa za neopodstatnené, je nutné považovať takýto rozsudok za nepreskúmateľný pre nedostatok dôvodov, nedávajúci dostatočné záruky pre to, že nebol vydaný spôsobom porušujúcim ústavne zaručené právo na spravodlivý proces.

Pretože napadnuté rozhodnutie krajského súdu nedalo zrozumiteľným spôsobom odpoveď na otázky nastolené navrhovateľom, pričom odvolací súd nebol oprávnený tieto postupy a hodnotenia nahrádzať, keďže takýmto postupom by odňal navrhovateľovi možnosť konať pred súdom v dvojstupňovom konaní, dospel odvolací súd k záveru, že napadnutý rozsudok krajského súdu je potrebné zrušiť a vec vrátiť na ďalšie konanie prvostupňovému súdu.

Podľa § 221 ods. 1 písm. f) OSP súd rozhodnutie zruší, len ak účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom.

Úlohou krajského súdu v ďalšom konaní bude podrobne sa zaoberať námietkami navrhovateľa uvedenými v opravnom prostriedku proti rozhodnutiu odporkyne.

Podľa § 224 ods. 3 OSP ak odvolací súd zruší rozhodnutie a ak vráti vec súdu prvého stupňa na ďalšie konanie, rozhodne o náhrade trov súd prvého stupňa v novom rozhodnutí o veci.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.